



KOHTUMÄÄRUS

Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Kohtunik	Meeli Kaur
Määruse tegemise aeg ja koht	15. aprill 2024, Tallinn
Tsiviilasja number	2-23-3752
Tsiviilasi	VIIMA COM OÜ hagi TYCOON OÜ vastu TYCOON OÜ osanike 8. detsembri 2022. a koosoleku protokolli ja vastuvõetud otsuste kehtetuks tunnistamiseks, alternatiivselt tühisuse tuvastamiseks TYCOON OÜ vastuhagi VIIMA COM OÜ vastu 8. detsembri 2022. a osanike otsuste kehtivuse tuvastamiseks
Vaidlustatud kohtulahend	Harju Maakohtu 21. veebruari 2024. a määrus (hagi tagamine)
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	VIIMA COM OÜ määruskaebus
Menetlusosalised ja nende esindajad ringkonnakohtus	Hageja VIIMA COM OÜ (registrikood 12855847), lepinguline esindaja: Andrei Tšerednik Kostja TYCOON OÜ (registrikood 12605197), lepinguline esindaja vandeadvokaat Daniil Savitski
Asja läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

- Tühistada Harju Maakohtu 21. veebruari 2024. a määrus tsiviilasjas nr 2-23-3752 ja teha uus määrus, millega jäätta TYCOON OÜ 21. veebruari 2024. a vastuhagi tagamise taotlus rahuldamata.
- VIIMA COM OÜ määruskaebus rahuldada.
- Jätta määruskaebemenetluses esitatud tõendite vastuvõtmise maakohtu otsustada.
- Saata määrus täitmiseks Tartu Maakohtu registriosakonnale.

Edasikaebamise kord

Määruse peale ei saa Riigikohtule määruskaebust esitada.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

- VIIMA COM OÜ (hageja) esitas 8. märtsil 2023 Harju Maakohtule hagi TYCOON OÜ (kostja) vastu kostja osanike 8. detsembri 2022. a koosoleku protokolli ja vastuvõetud otsuste kehtetuks tunnistamiseks, alternatiivselt tühisuse tuvastamiseks. Maakohus võttis hagi 11. mai 2023. a määrusega menetlusse.
- Kostja esitas 21. veebruaril 2024 hageja vastu vastuhagi kostja 8. detsembri 2022. a

osanike otsuste kehtivuse tuvastamiseks. Koos vastuhagiga esitas kostja taotluse hagi tagamiseks, paludes kustutada kostja registrikaardilt juhatuse liige Yury Petrov ja kanda kostja registrikaardile juhatuse liige Alexander Grebenyuk. Alternatiivselt palus kostja kanda kostja registrikaardile täiendava juhatuse liikmena A. Grebenyuk ja piirata juhatuse liikmena sisse kantud Y. Petrovi ja sisse kantava A. Grebenyuki esindusõigust selliselt, et neil oleks õigus kostjat esindada koos ning teha vastav märge registrikaardil.

2.1. Hagi tagamise avalduse kohaselt on tekkinud olukord, kus äriregistris kajastatav info kostja juhatuse liikmete kohta ei vasta tegelikkusele. Seejuures on registrisse kantud kostja juhatuse liikmena isik, kes on kasutanud kostja vara ebaseaduslikult enda, oma lähendaste ning kolmandate isikute kasuks. Seega on Y. Petrovi juhatusest eemaldamine hädavajalik selleks, et hoida ära olulise kahju tekkimine kostjale.

2.2. Tartu Maakohtu registriosakond on põhjendamatult ennistanud registrisse pärast kostja osanike 10. novembri 2022. a otsuse tühisuse tuvastamist Y. Petrovi kostja juhatuse ainukese liikmena, jättes seejuures arvestamata, et hilisemate kostja osanike otsustega on juhatuse liige Y. Petrov tagasi kutsutud ja uueks juhatuse liikmeks valitud A. Grebenyuk. Kuivõrd kostjal puudub võimalus kaitsta oma õigusi registriosakonna määruste määruskaebemenetlustes, siis on kostja sunnitud esitama siinses asjas vastuhagi ja hagi tagamise taotluse.

Esimese astme kohtu määrus

3. Harju Maakohus rahuldas 21. veebruari 2024. a määrusega (vaidlustatud määrus) vastuhagi tagamise taotluse ning otsustas kustutada kostja registrikaardilt juhatuse liikme Y. Petrovi ning kanda kostja registrikaardile juhatuse liige A. Grebenyuk kuni käesolevas asjas lõpplahendi jõustumiseni. Maakohus tunnistas vastuhagi tagamise määruse viivitamatult täidetavaks ning saatis määruse täitmiseks registriosakonnale. Maakohus otsustas lükata kohtumääruse hagejale kättetoimetamise edasi kuni tagamise abinõu rakendamiseni.

Maakohtu määruse põhjenduste kohaselt on kostja veenvalt põhistanud vastuhagi tagamise vajadust ning esineb alus õigussuhte esialgseks reguleerimiseks. Maakohus märkis, et praegusel juhul tuleb kostja ainsaks juhatuse liikmeks lugeda hõljuvalt A. Grebenyuk. Kuna aga registrisse on juhatuse liikmena kantud Y. Petrov, annab register ebaõiget infot ja võimaldab juhatuse liikmena tegutseda kolmandate isikute ees Y. Petrovil. Ainuüksi see on piisav põhjendus hagi tagamiseks. Ka on kostja teinud kohtule usutavaks, et Yury Petrov on teinud ja võib juhatuse liikmena teha tehinguid, mis ei ole kostja huvides, kahjustavad kostja huve ning põhjustavad kostjale varalist kahju.

Määruskaebus ja menetlusosaliste seisukohad

4. Hageja esitas määruskaebuse, milles palub maakohtu määruse tühistada.

Määruskaebuse kohaselt on maakohus vastuhagi tagamisega põhivaidluse sisuliselt lahendanud. Kostja juhatuse liiget Y. Petrovi ei ole kunagi juhatuse liikme kohalt tagasi kutsutud ning maakohus on ebaõigesti järeldanud, et kostja juhatuse liikmeks on valitud A. Grebenyuk. Seejuures on A. Grebenyuk teinud kostja varaga endale kasulikke tehinguid ning esitanud valeandmeid kostja majandusliku seisundi kohta.

5. Kostja vaidleb määruskaebusele vastu, palub jäätta selle rahuldamata ja maakohtu määruse muutmata.

Maakohus on õigesti leidnud, et Y. Petrovi kostja juhatusest ennistamine oli registripoolne eksimus. Sellise eksimuse parandamist ei saa pidada pooltevahelise vaidluse ette ära

lahendamiseks. Väited A. Grebenyuki tegevuse kohta (isegi, kui need vastaksid töele) ei oma tähtsust, sest need ei õigusta kuidagi kostjat kahjustavat Y. Petrovi tegevust.

6. Harju Maakohus võttis määruskaebuse menetlusse, jättis selle rahuldamata ja edastas tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) § 663 lg 5 alusel lahendamiseks ringkonnakohtule.

RINGKONNAKOHTU SEISUKOHT

7. Ringkonnakohus leiab, et maakohtu määrus tuleb TsMS § 667 lg 2 alusel tühistada. Ringkonnakohus saab teha ise uue määrase, millega jätab kostja 21. veebruaril 2024 maakohtule esitatud vastuhagi tagamise taotluse rahuldamata. Määruskaebus rahuldatakse.

8. Ringkonnakohus selgitab, et kohus saab hagi tagada siis, kui hagiavaldus vastab seaduses sätestatud nõuetele, hagi on lubatav, õiguslikult perspektiivikas ning nõue ja tagamise aluseks olevad asjaolud on TsMS § 235 esimese lause mõttes põhistatud (vt RTKM 03.02.2017, 3-2-1-83-16, p 18). Seejuures kohaldatakse TsMS § 373 lg 3 esimese lause kohaselt vastuhagi avaldusele hagiavalduse kohta sätestatut.

9. Üks hagi tagamise eeldustest on, et tagatav hagi peab olema õiguslikult perspektiivikas. Õiguslikult perspektiivituks saab pidada hageja nõuet, mida ei oleks hagis esitatud asjaolude tõendatuse korral võimalik rahuldada ühelgi materiaalõiguslikul alusel (RTKM 21.12.2020, 2-20-5086/52, p 13). Ainuüksi vastuhagi kohtule esitamine ja selle menetlusse võtmine ei tähenda automaatselt seda, et kohus ei pea tuvastushagi õiguslikku perspektiivikust hindama. Hagi õigusliku perspektiivituse korral jätab kohus hagi tagamise avalduse rahuldamata (RTKM 13.11.2023, 2-21-4820/61, p 16).

Praegusel juhul ei nähtu vaidlustatud määrusest, et maakohus oleks enne vastuhagi tagamist hinnanud vastuhagi lubatavust ja õiguslikku perspektiivikust. Hagi tagamise määrase vaidlustamisel saab hagi õiguslikku perspektiivikust hinnata määruskaebemenetluses ka ringkonnakohus (vt RTKM 03.02.2017, 3-2-1-83-16, p 16).

10. Ringkonnakohus leiab, et vastuhagi on kostja tuvastushuvi puudumise tõttu perspektiivitu, mistõttu ei ole selle tagamine põhjendatud. Seetõttu tuleb maakohtu määrus tühistada.

10.1. Riigikohus on selgitanud, et nõue on õiguslikult perspektiivitu juhul, kui hagis esitatud asjaolude tõendatuse korral ei oleks nõuet võimalik rahuldada ühelgi materiaalõiguslikul alusel (vt nt RTKM 03.03.2014, 3-2-1-193-13, p 12). Õiguskirjanduses on tuvastushagi osas täiendavalts selgitatud, et kui puudub õiguslik huvi nõude esitamiseks ja seega õiguskitsevajadus, on hagi TsMS § 371 lg 2 mõttes perspektiivitu (TsMS II komm (2017) § 368, p 3.1.4.2.b).

10.2. Ringkonnakohtu hinnangul on kostja vastuhagi sisult sama (olgugi vastassuunaline) hageja nõudega kostja osanike 8. detsembri 2022. a koosoleku protokolli ja vastuvõetud otsuste kehtetuks tunnistamiseks, mistõttu puudub kostjal sellise hagi esitamiseks tuvastushuvi TsMS § 368 lg 1 mõttes.

10.3. Praegusel asjas on hageja esitanud hagi kostja vastu kostja osanike 8. detsembri 2022. a koosoleku protokolli ja vastuvõetud otsuste kehtetuks tunnistamiseks, alternatiivselt tühisuse tuvastamiseks. Kostja on esitanud vastuhagi kostja osanike samade otsuste kehtivuse tuvastamiseks. Ringkonnakohus märgib, et kui kohus jätab rahuldamata hageja hagi kostja osanike 8. detsembri 2022. a koosoleku protokolli ja vastuvõetud otsuste kehtetuks tunnistamiseks või tühisuse tuvastamiseks, on kostja osanike 8. detsembri 2022. a otsused

kehtivad, mis on ühtlasi ka kostja esititud vastuhagi eesmärk. Seega ei annaks vastuhagi rahuldamine kostjale midagi rohkem hageja haginõude rahuldamata jätmisest. Selline kostja vastuhaginõue on ka menetlusökonomia põhimõttest lähtudes ebamõistlik (vt RTKo 08.10.2008, 3-2-1-65-08, p 17).

10.4. Riigikohus on varasemalt juriidilise isiku organi otsuse kehtivuse tuvastamise hagi esitamise kohta selgitanud, et olukorras, kus üks osanik on osanike koosoleku otsuse kehtivuse vaidlustanud, võib teisel osanikul, kes soovib koosoleku otsuse kehtima jäämist, olla õiguslik huvi esitada otsuse vaidlustamise hagiga ühiseks menetlemiseks vastavasisuline tuvastushagi eesmärgiga välida hagi õigeksvõtu mõju (vt RTKo 09.06.2021, 2-18-2243/179, p 17). Seega saab vastassuunalise tuvastushagi esitamiseks tuvastushuvi olla äriühingu teisel osanikul. Praegusel juhul on vastassuunalise nõudega tuvastushagi esitanud aga kostja kui osaühing ise.

10.5. Täiendavalt on kostja vastuhagi tagamise taotlust põhistanud asjaoluga, et äriregistri kanne kostja juhatuse liikme kohta on ebaõige ning kostja saab oma õigusi kaitsta vaid siinnes asjas vastuhagi esitades ja hagi tagamist taotledes. Ringkonnakohus märgib, et hagi tagamise vajadus iseenesest ei ole vastuhagi perspektiivi hindamisel oluline. Kohus saab tagada vaid hagi, millel on edulootus.

11. Kuna ringkonnakohus tühistab maakohtu hagi tagamise määrase põhjusel, et kostja vastuhagi ei ole perspektiivikas, siis ei käsitele ringkonnakohus poolte muid väiteid. Samuti ei pea ringkonnakohus vajalikuks võtta seisukohta maakohtu rakendatud hagi tagamise abinõu sobivuse ja proportsionaalsuse kohta vastavalt TsMS § 378 lg-le 4.

12. Ringkonnakohus peab vajalikuks selgitada, et kui kõrgema astme kohus tühistab hagi tagamise hagi õigusliku perspektiivituse tõttu, siis ei ole kohtu seisukoht hagi õigusliku perspektiivituse kohta käsitatav maakohtule kohustusliku õigusliku juhisena TsMS § 658 lg 2 tähenduses, vaid üksnes seisukohana hagi tagamise menetluse kontekstis. Seega ei ole välistatud, et maakohus võib eelnimetatud juhul hagi hiljem rahuldada (RTKM 04.11.2015, 3-2-1-121-15, p 11).

13. Maakohus tunnistas vaidlustatud määrase viivitamata täidetavaks ning äriregistrist nähtuvalt on maakohtu määrase alusel tehtud 22. veebruaril 2024 registrisse kostja juhatuse liikme kohta kanne. Kuna ringkonnakohus tühistab maakohtu määrase, edastab ringkonnakohus praeguse määrase Tartu Maakohtu registriosakonnale täitmiseks.

14. Kuna tegemist ei ole asja lõpplahendiga ja määruskaebuse lahendamiseks ei ole vaja tõendeid hinnata, siis jätab ringkonnakohus määruskaebemenetluses esititud dokumentaalsete tõendite vastuvõtmise maakohtu otsustada.

15. Tulenevalt TsMS § 666 lg-st 1 lahendab hagi tagamise määrase peale esititud määruskaebuse üks kohtunik.

16. Ringkonnakohus tühistab hagi tagamise, kuna hagi tagamise eeldused on täitmata. Seega ei tühista ringkonnakohus hagi tagamist TsMS § 390 lg 1 esimeses lauses viidatud alustel (TsMS § 386 lg-d 2, 4 ja 5) ning kostjal ei ole TsMS § 390 lg 1 esimese lause kohaselt õigus esitada ringkonnakohu määrase peale määruskaebust.

17. Kuna käesolev määrus ei ole asja menetlust lõpetav määrus TsMS § 173 lg 1 esimese lause mõttes, jaotatakse hagi tagamise avalduse menetlemisega seotud menetluskulud hagi lahendamisel osana üldisest menetluskulude jaotusest.

(allkirjastatud digitaalselt)